

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan het Runcvoorthof te Merksem

**Ward Decramer
Leslie Engels
Wouter Yperman
Vanessa Vander Ginst**

**Tienen, 2019
Studiebureau Archeologie bvba**

**Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan het
Runcvoorthof te Merksem**

**Ward Decramer
Leslie Engels
Wouter Yperman
Vanessa Vander Ginst**

**Tienen, 2019
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan het Runcvoorthof te Merksem

Initiatiefnemer:	AG VESPA, Antwerpen
Projectleiding:	Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst Wouter Yperman
Auteurs:	Ward Decramer, Leslie Engels, Wouter Yperman & Vanessa Vander Ginst
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2019, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel		p. 1
Hoofdstuk 1	Samenvatting van het uitgevoerde bureauonderzoek	p. 3
Hoofdstuk 2	Resultaten van het landschappelijk booronderzoek	p. 4
	2.1 Beschrijvend gedeelte	p. 4
	2.1.1 Administratieve gegevens	p. 4
	2.1.2 Microreliëf en bodem	p. 6
	2.1.3 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen	p. 8
	2.1.4 Onderzoeksmethode en -technieken	p. 8
	2.1.5 Afwijkingen ten aanzien van de vooropgestelde onderzoekstrategie- en methodes	p. 11
	2.1.6 Terreingesteldheid	p. 13
	2.2 Assessmentrapport	p. 16
	2.2.1 Resultaten van het landschappelijk booronderzoek	p. 16
	2.2.1.1 Gronden met een sterke menselijke invloed	p. 19
	2.2.2 Interpretatie van het onderzochte gebied	p. 22
	2.2.3 Conclusie	p. 22
	2.2.4 Afweging vervolgonderzoek	p. 23
	2.3 Synthese	p. 24
Hoofdstuk 3	Resultaten van het proefsleuvenonderzoek	p. 25
	3.1 Beschrijvend gedeelte	p. 25
	3.1.1 Administratieve gegevens	p. 25
	3.1.2 Vraagstelling en onderzoekopdracht	p. 27
	3.1.3 Afbakening van het te onderzoeken gebied	p. 28
	3.1.4 Onderzoeksstrategie, methode en technieken	p. 28
	3.1.5 Afwijkingen ten aanzien van de vooropgestelde onderzoeksstrategie- en methodes	p. 29
	3.2 Assessmentrapport	p. 31
	3.2.1 Resultaten van het proefsleuvenonderzoek	p. 31
	3.2.2 Landschappelijke gesteldheid	p. 31
	3.2.3 Beschrijving van de referentieprofielen	p. 31
	3.2.4 Vindplaatsen met bodemsporen	p. 35
	3.2.5 Artefacten(sites)	p. 35
	3.2.6 Natuurwetenschappelijke staalnames	p. 35
	3.2.7 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	p. 35
	3.2.7.1 Landschappelijke interpretatie	p. 36
	3.2.7.2 Archeologische datering en interpretatie	p. 36
	3.2.8 Impactbepaling van de geplande werken op het bodemarchief	p. 36
	3.2.9 Beantwoording onderzoeksvragen	p. 36
	3.2.10 Afweging verder onderzoek	p. 37
Hoofdstuk 4	Programma van maatregelen	p. 38
	4.1 Beschrijvend gedeelte	p. 38
	4.1.1 Administratieve gegevens	p. 38
	4.2 Gemotiveerd advies	p. 40
	4.3 Programma van maatregelen	p. 40
	4.4 Verplichting tot melden van toevalsvondsten (vondstmelding)	p. 41

Bibliografie

p. 42

Bijlagen

p. 43

1. Plannenlijst
2. Landschappelijke boorinventaris
3. Profielinventaris (landschappelijke boringen)
4. Fotoinventaris (landschappelijke boringen)
5. Profielinventaris (sleuven- en proefputtenonderzoek)
6. Fotoinventaris (proefsleuvenonderzoek)
8. Allesporenplan A0

Hoofdstuk 1 Samenvatting van het uitgevoerde vooronderzoek

In mei 2017 werd door *ABO nv* een archeologienota zonder ingreep in de bodem (bestaande uit een bureauonderzoek) ingediend naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor het Runcvoorthof met omgeving in de gemeente Merksem (prov. Antwerpen).¹ Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd een Programma van Maatregelen (PVM) opgemaakt voor de uitvoering van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.

Het projectgebied omvat het kasteel van Runcvoorthof, waaronder drie vleugels en een koetshuis, en een gedeelte van het park van Runcvoorthof.

Op het terrein wordt de herbestemming van het kasteel Runcvoorthof tot een woonproject gerealiseerd. Het woonproject zal één en meergezinswoningen, loft en studio's bevatten. Rondom het gebouw worden landschappelijke buffers voor de nodige privacy voorzien in de vorm van een heropende slotgracht en laag opgaande begroeiing. Rond het gebouw wordt een weg voorzien voor de brandweer. In de gebouwen worden de kelders uitgegraven voor de nieuwe vloeropbouw, het verlagen van de vloerplas en de aanleg van de riolering.

Ten tijde van het opstellen van de archeologienota was een archeologisch vooronderzoek niet mogelijk omdat de opdrachtgever enkel het kasteel in bezit had en niet de grond eromheen. De kelders werden nog verhuurd aan jeugdgroepen. Hierdoor was er voor het onderzoek met ingreep in de bodem een goedkeuring van het district nodig.

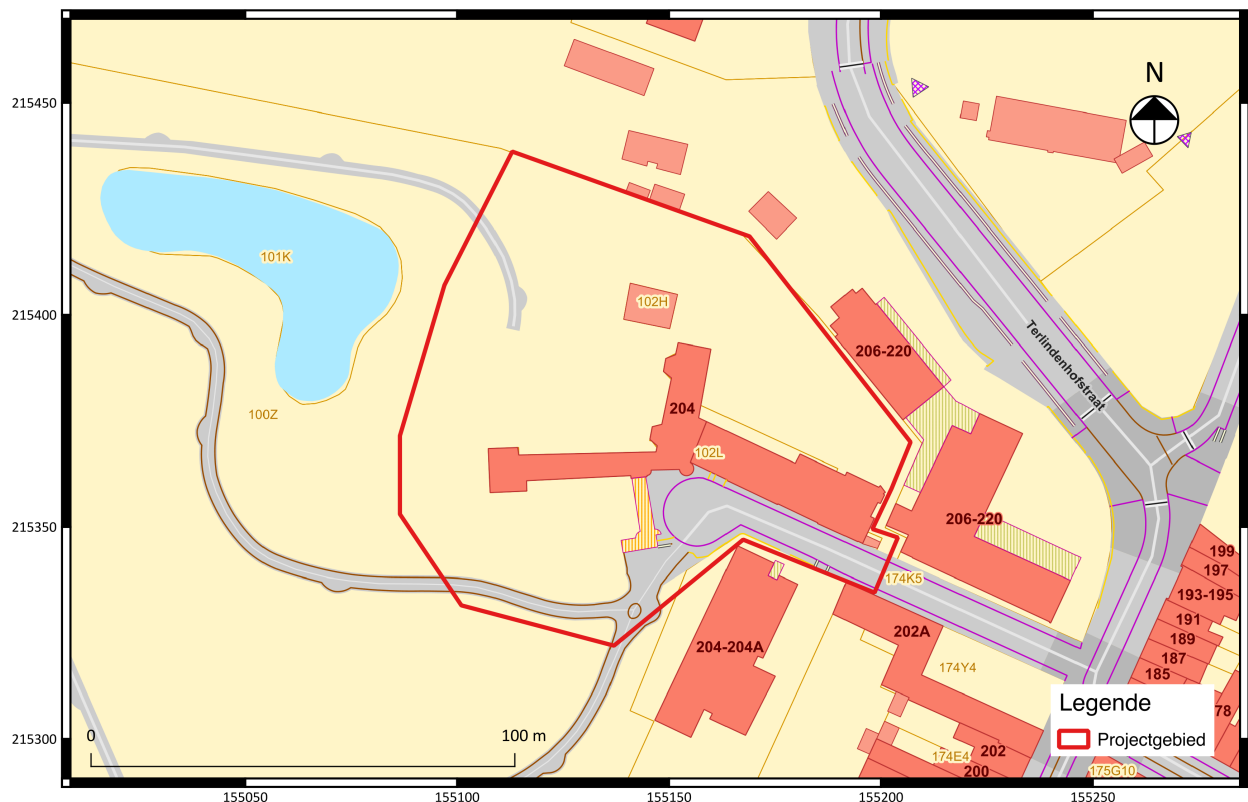

Fig. 1.1: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (© CADGIS).

¹ <https://loket.onroendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3601>.

Bibliografie

Literatuur:

HAGEN, JULIE EN GABRIELLA KASZAS. 2017: Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan Runcvoorthof, Terlindenhofstraat 204 te Merksem (Antwerpen) - ABO Archeologische rapporten 422, Aartselaar.

Websites geraadpleegd november 2018-januari 2019:

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

<https://id.erfgoed.net/beschermingen/OA002593>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121669>.

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/thesaurus>

<https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

Bijlage

Bijlage 1 Plannenlijst

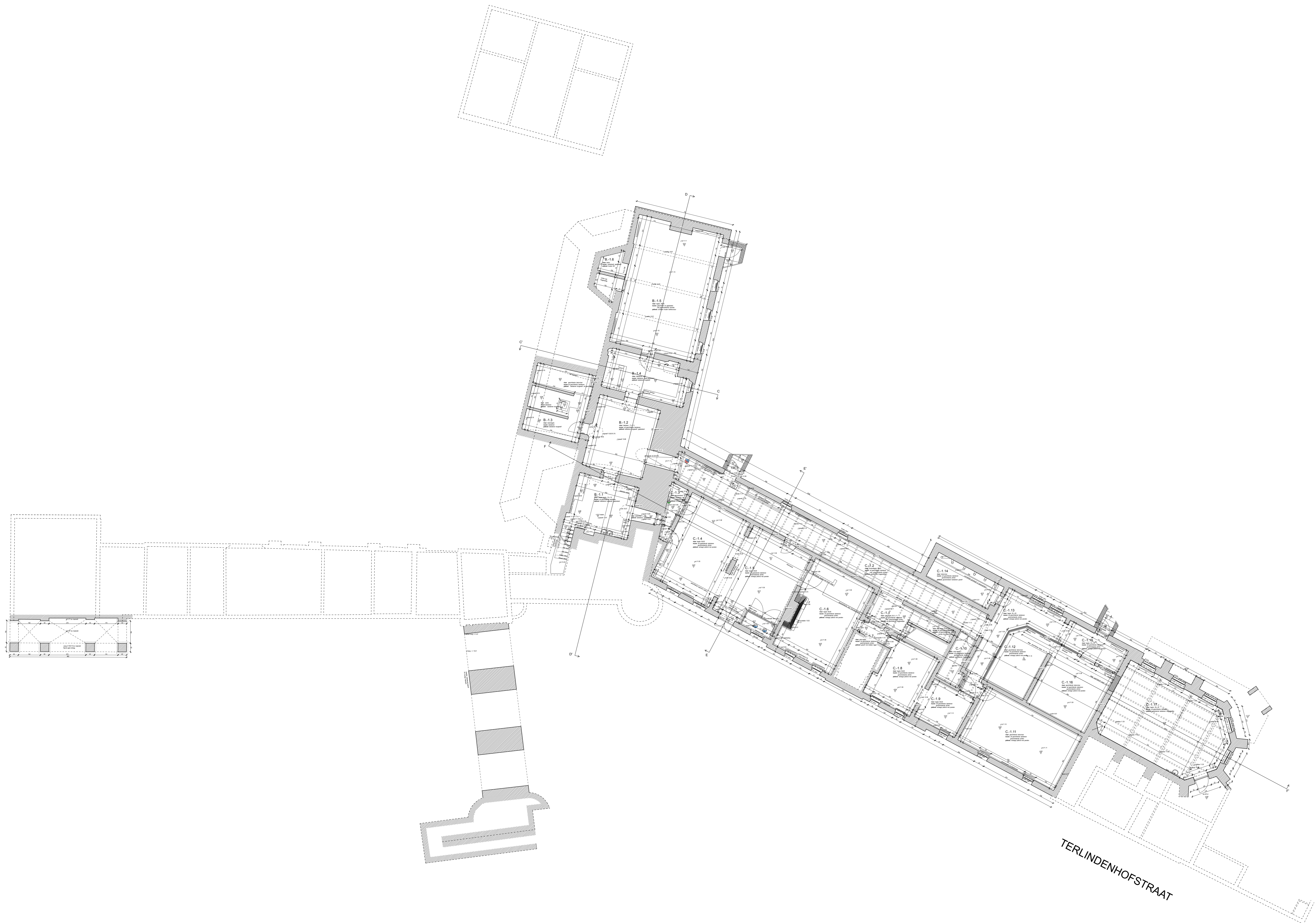
Bureauonderzoek (ID 3601)	
Plannummer	1.1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Yperman)
Datum	2018
Landschappelijk booronderzoek (2018K256)	
Plannummer	2.1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/5000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Yperman)
Datum	2018
Plannummer	2.2
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Yperman)
Datum	2018
Plannummer	2.3
Type plan	Digitaal hoogtemodel (DHMII)
Onderwerp plan	Weergave terrein en terreinprofielen
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	2.4
Type plan	Bodemkaart + topografische kaart
Onderwerp plan	Bodemopbouw
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2017
Plannummer	2.5
Type plan	Inplantingsplan
Onderwerp plan	Landschappelijke boringen
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (Hagen en Kaszas)
Datum	2017

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan Runcvoorthof te Merksem

Plannummer	2.6
Type plan	Luchtfoto (meest recent)
Onderwerp plan	Uitgevoerde landschappelijke boorpunten
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	2.11
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Landschappelijke boringen
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	2.12
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Landschappelijke boringen
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	2.13
Type plan	DHMII
Onderwerp plan	bodemprofielen
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	2.14
Type plan	kadasterplan
Onderwerp plan	Stakingsdieptes boringen
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Proefsleuvenonderzoek (2018L6)	
Plannummer	3.1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/5000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	3.2
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/2500

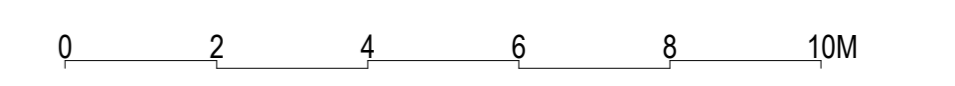
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	3.3
Type plan	Luchtfoto
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	3.4
Type plan	Luchtfoto
Onderwerp plan	Proefsleuven en landschappelijke boringen
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (Hagen en Kaszas)
Datum	2017
Plannummer	3.5
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Proefputtenplan
Aanmaakschaal	-
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (Hagen en Kaszas)
Datum	2017
Plannummer	3.6
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Aangelegde proefsleuven en proefputten op terrein
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (L. Engels)
Datum	2019
Plannummer	3.7
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Profielen locatie
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (L. Engels)
Datum	2019
Programma van maatregelen	
Plannummer	4.1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/5000
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferentieerd (W. Decramer)
Datum	2018

Plannummer	4.2
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/2500
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferereerd (W. Decramer)
Datum	2018
Plannummer	4.3
Type plan	Luchtfoto
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/750
Aanmaakwijze	Digitaal, georeferereerd (W. Decramer)
Datum	2018

LEGENDE ARCKERINGEN

	historisch metselwerk in baksteen	Hpl	hoogte vloer tot plafond
	recent metselwerk en invulmetselwerk	Hb	hoogte vloer tot onderzijde balk
	witte steen	hd	eigenhoogte deur
	blauwe steen	tv	hoogte van het raam
	historisch hout	ht	hoogte van het tablet
	recent hout	pl	absolute pas plafond
	beton	rsek	absolute pas onderaan de balk
		rv	absolute vloerpas

ROMA
COLLECTIEF NOORD

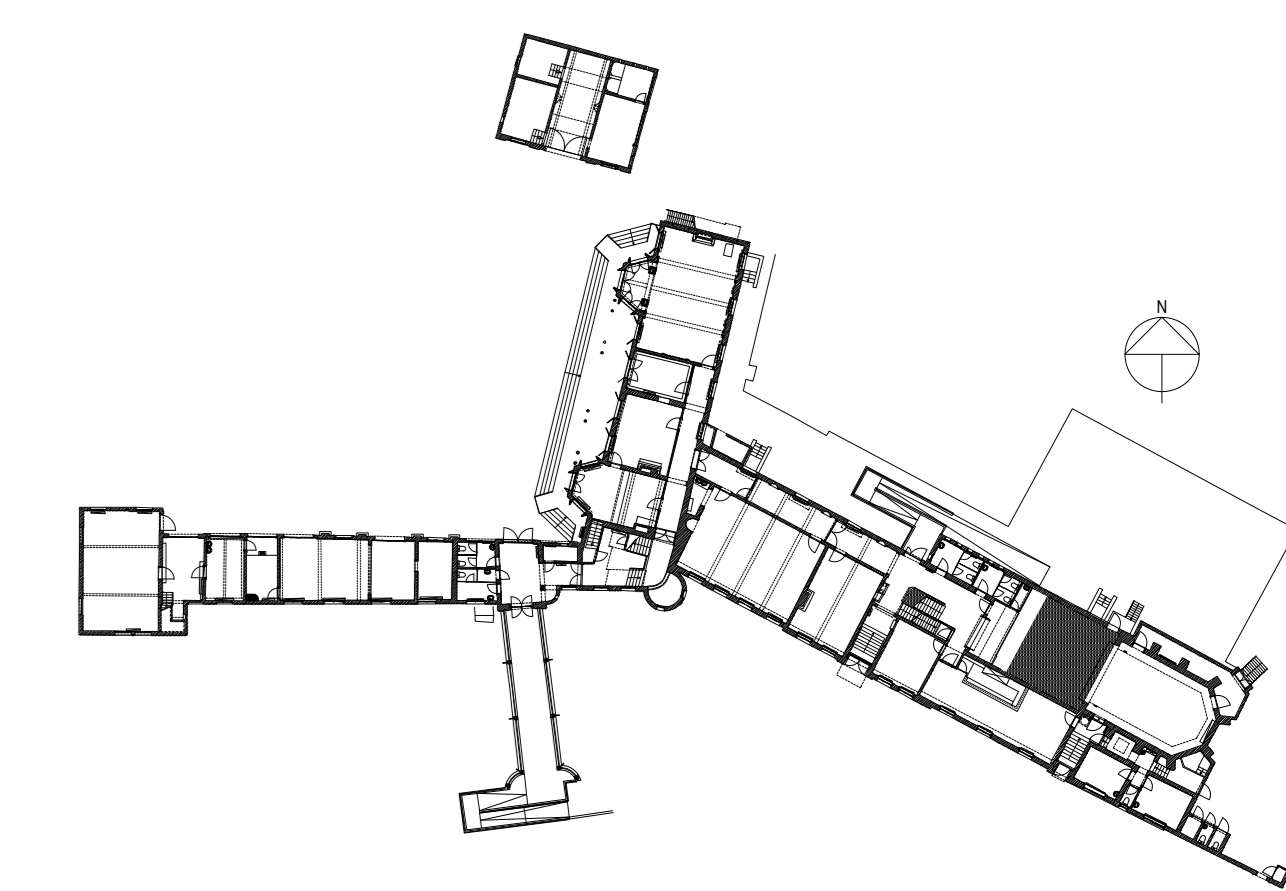
RUNCVOORTHOF
HERBESTEMMING, RESTAURATIE EN RENOVATIE

*Kastelkeuleghel, dienstkeuleghel en Koesthuis beschermd als monument bij MB van 10.07.1984
 Gebouwen en Runcvoorthof beschermd als dorpsgezicht bij MB van 18.12.1984*

LIGGING Terlindenhofstraat 204 te 2000 Merksam

OPDRACHTGEVER AG VESPA
 Generaal Lemansstraat 55 te 2018 Antwerpen
 tel. 03 259 21 57
 annelien.grandy@vespa.antwerpen.be

ARCHITECTEN TV Collectief Noord - Studio Roma
 (SR) Abdij Vlietbeek 7 te 3010 Kasel, L.A.
 tel. (CN) 03 271 11 64 - (SR) 016 49 80 50

BESTAANDE TOESTAND 21 april 2017
 NIVEAU -1 1/100